

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

PREDLOG

**TRIDESET TREĆI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU,
za period januar - mart 2022.**

Podgorica, jun 2022. godine

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	3
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji	5
2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji	12
2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	14
3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	15
4. Instrument pretpristupne podrške – IPA	16
4.1. IPA II – 2014-2020	16
4.2. IPA III – 2021–2027	17
Programi Višekorisničke Ipe	17
Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)	17
Programi EU	18
Regionalna i teritorijalna saradnja	18
4.3. Tvining i Tajeks	20
4.4. Makroregionalne strategije	21

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

Izveštajni period obilježio je nastavak borbe Crne Gore i drugih evropskih država sa pandemijom virusa COVID-19, kao i afirmacija političkog dijaloga Crne Gore sa državama članicama EU, u svjetlu implementacije revidirane metodologije proširenja EU. Održan je impozantan broj sastanaka najviših crnogorskih zvaničnika s zvaničnicima država članica Evropske unije (EU), među kojima se izdvaja zvanična posjeta Crnoj Gori predsjednika

Među sastancima koje je u izvještajnom periodu imao predsjednik Vlade **Zdravko Krivokapić**, izdvaja se sastanak sa ministrom vanjskih poslova Letonije **Edgarsom Rinkevičsom** (*Edgars Rinkēvičs*), 1. II 2022, tokom njegove zvanične posjete Crnoj Gori, na kom je ocijenjeno da odnose Crne Gore i Letonije karakterišu partnerstvo, otvorenost, te kontinuirana međusobna podrška u okviru bilateralne i multilateralne saradnje. Premijer Krivokapić je 28. II 2022. učestvovao na Investicionom samitu predsjednika vlada zemalja Zapadnog Balkana, u organizaciji Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), u Londonu. Tom prilikom se sastao sa **Odilom Reno-Baso** (*Odile Renaud-Basso*), predsjednicom EBRD, kada su razgovarali o strateškim investicionim projektima u oblastima održivih izvora energije, postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda, osnivanju kreditno-garantnog fonda, kao i jačanju potencijala privatnog sektora. Tokom pomenutog događaja, premijer Krivokapić se sastao i sa **Oliverom Varhelijem** (*Oliver Varhelyi*), komesarom za proširenje EU, kada je istaknuto da za Brisel prioritet ostaje sprovođenje reformi i da napredak u vladavini prava uslovljava ukupno napredovanje u evropskoj integraciji. Predsjednik Vlade Zdravko Krivokapić je 28. III 2022. na poziv predsjednika Vlade Republike Bugarske **Kirila Petkova**, u Sofiji učestvovao na Sastanku predsjednika vlada država članica NATO Jugoistočne Evrope. Teme susreta najviših zvaničnika bile su implikacija krize u Ukrajini i njeno prelivanje na Zapadni Balkan kroz stvorenu krizu hrane i krizu u energetici, kao i povezivanje regiona kroz izgradnju nove strateške saobraćajne infrastrukture.

Predsjednik Skupštine **Aleksa Bečić** se 1. II 2022. sastao sa ministrom vanjskih poslova Letonije **Edgarsom Rinkevičsom**, kada je ukazano na opredjeljenje dvije države da grade još snažnije međudržavne odnose, prvenstveno kroz intenziviranje političkog dijaloga i razmjenu posjeta na najvišem i visokom nivou.

Među sastancima koje je tokom izvještajnog perioda održao predsjednik Crne Gore **Milo Đukanović** izdvaja se susret sa ministrom vanjskih poslova Letonije **Edgarsom Rinkevičsem**, 1. II 2022, koji je boravio u posjeti Crnoj Gori i koje je poručio da Letonija stoji uz Crnu Goru na putu evropske integracije i kroz praktičnu podršku, ali i u razgovorima na međuvladinim konferencijama. Predsjednik Đukanović je 8. II 2022. boravio u dvodnevnoj zvaničnoj posjeti Republici Grčkoj, na poziv predsjednice **Katerine Sakelaropulu** (*Katerina Sakellaropoulou*), kada je ukazao da su odnosi između dvije države dodatno unaprijeđeni nakon obnove nezavisnosti i zahvalio na podršci Grčke evropskoj i evroatlantskoj perspektivi Crne Gore i regiona Zapadnog Balkana. Istog dana se sastao i sa predsjednikom Vlade **Kirijakosom Micotakisem** (*Kyriakos Mitsotakis*) kada su razgovarali o prilikama za unaprijeđenje ekonomske, turističke saradnje, trgovinske razmjene i boljem infrastrukturnom povezivanju dvije države. Na sastanku sa predsjednikom Skupštine **Konstantinosom Tasulasom** (*Konstantinos Tasoulas*), Đukanović je kazao da u crnogorskom parlamentu imamo formiranu i posebnu komisiju koja se bavi saradnjom crnogorskog i grčkog

parlamenta, stoga izrazio ubijedenje da ćemo u narednom periodu, zahvaljujući kapacitetima naša dva parlamenta, dodatno doprinosti unaprijeđenju međudržavnih odnosa i našeg prijateljstva. Predsjednik Đukanović je 18. II 2022. učestvovao na 58. Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji, na poziv predsjedavajućeg **Volfanga Išingera** (*Wolfgang Isinger*). Tom prilikom je imao niz bilateralnih sastanaka sa Predsjednikom Republike Slovenije **Borutom Pahorom**, komesarom EU za budžet i finansije **Johanesom Hanom** (*Johannes Hahn*) i specijalnim izaslanikom EU za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja Zapadnog Balkana **Miroslavom Lajčakom**. Predsjednici Đukanović i Pahor su se saglasili o neophodnosti intenziviranja dinamike politike proširenja za dostizanje stabilnosti regiona. Na sastanku sa komesarom Hanom, predsjednik Đukanović je kazao da je primarni cilj obezbjeđivanja podrške vladi u parlamentu koja bi omogućila hitnu deblokadu pregovora u poglavlju 23 i dobijanje nove dinamike zatvaranja poglavlja. U razgovoru sa specijalnim izaslanikom EU Miroslavom Lajčakom razmijenjena su mišljenja o najznačajnijim regionalnim pitanjima, kao i o unutrašnjim prilikama u Crnoj Gori, uz konstataciju da za probleme na Zapadnom Balkanu odgovor u zajedničkoj evropskoj perspektivi. Drugog dana učešća na Minhenskoj bezbjednosnoj konferenciji, predsjednik Milo Đukanović sastao se sa državnom ministarkom za Evropu i klimu Njemačke **Anom Lirman** koja je kazala da Njemačka ostaje veoma posvećena očuvanju Berlinskog procesa i otvorena za sugestije u pravcu poboljšanja njegove učinkovitosti i naglasila da EU mora učiniti više da očuva kredibilitet politike proširenja uz istovremene reforme zemalja ZB. Predsjednik Đukanović je 21 II 2022. boravio u Briselu gdje se sastao sa predsjednikom Evropskog savjeta **Šarlom Mišelom** (*Charles Michel*) i sa Generalnim sekretarom Evropske službe za vanjske poslove **Stefanom Saninom** (*Stefano Sannino*). Na sastanku sa Mišelom, Đukanović je razgovarao o presjeku pregovaračkog procesa između naše zemlje i EU i najavio da će prvi prioritet ukupne vlasti u Crnoj Gori u narednom periodu biti deblokada tog zastoja koji se uglavnom vezuje za pregovaračko poglavlje 23. sa ciljem da se nakon toga intenzivira pregovarački proces - proces zatvaranja pregovaračkih poglavlja i na taj način stvore pretpostavke za dogledno ostvarivanje našeg cilja, odnosno članstvo Crne Gore u EU. Na sastanku sa Saninom, naglašeno je da je za EU važna činjenica da Crna Gora ostaje na evropskom kursu, da su u ovom turbulentnom vremenu EU potrebni su prijatelji i saveznici, te da naša saradnja treba biti jaka i otvorena. Predsjednik Đukanović je 3. III 2022. boravio u radnoj posjeti Republici Italiji gdje se sastao sa predsjednikom Republike Italije **Serdom Matarelom** (*Sergio Mattarella*). Predsjednik Italije je iskazao apsolutnu podršku njegove zemlje za ulazak ZB u EU, ističući da su još odlučniji i spremniji u tome, jer je to u interesu prevazilaženja starih sukoba i čitavog evropskog kontinenta. Na toj liniji očekuje ubrzanje reformi i procesa pregovora u Crnoj Gori, što će stimulisati i druge zemlje ZB. Uz poruku da možemo računati na jasnu podršku Italije, kazao je da visoko cijene što je Crna Gora dio kompaktnog odgovora Evrope i NATO u odnosu na situaciju u Ukrajini. Predsjednik Đukanović se na marginama vanrednog NATO samita održanog 24. III 2022. u Briselu susreo sa specijalnim predstavnikom EU za dijalog Beograda i Prištine i druga regionalna pitanja **Miroslavom Lajčakom**, kada je izraženo očekivanje da se što skorije deblokiraju institucije i da Crna Gora nastavi sa ispunjavanjem obaveza iz evropske agende, i članstva u NATO.

Od sastanaka koje je tokom izvještajnog perioda imao ministar vanjskih poslova **Đorđe Radulović** izdvaja se učešće na Konferenciji o budućnosti Evrope, 22. I 2022. On je tom prilikom kao jedini ministar sa Zapadnog Balkana iskazao posebno zadovoljstvo što je kao predstavnik Crne Gore pozvan da razmijeni mišljenja o ovom relevantnom pitanju i ocijenio da učešće država regiona u radu Konferencije važnim zbog toga što se našim društvima daje jedinstvena mogućnost da, ravnopravno sa ostalim članicama EU, utiču

na proces donošenja odluka važnih za oblikovanje budućnosti evropskog kontinenta. MVP Radulović se 1. II 2022. sastao sa ministrom vanjskih poslova Letonije **Edgarsom Rinkevičsom**, kada je konstatovano da crnogorsko-letonsko prijateljstvo i sadržajne odnose karakteriše partnerstvo i otvorenost, te kontinuirana međusobna podrška na bilateralnom i multilateralnom nivou. Na marginama vanrednog sastanka šefova diplomatija zemalja članica NATO-a 4. III 2022. u Briselu, MVP Đorđe Radulović se sastao se sa specijalnim izaslanikom EU za Zapadni Balkan **Miroslavom Lajčakom** i ukazao da Crna Gora, kao kredibilna saveznica i najnaprednija država kandidat za članstvo u EU, nastavlja da dosljedno prati Zajedničku vanjsku i bezbjednosnu politiku EU i da se pridružuje svim restriktivnim mjerama Unije u cilju zaustavljanja rata u Ukrajini. MVP Đorđe Radulović je i 11. III 2022. učestvovao na Konferenciji o budućnosti Evrope putem online platforme i govoreći o ratu u Ukrajini poručio da je za EU ovo ključni momenat da pokaže svoju snagu i dosljednost, te da sa jasnih pozicija uloži dodatne napore u promociji demokratskih i evropskih vrijednosti. MVP Radulović je 21. i 22. III 2022. učestvovao na Evropskom humanitarnom forumu u Briselu u organizaciji Evropske komisije i Francuske kao predsjedavajuće Savjetom EU. Tom prilikom se sastao sa diplomatskim savjetnikom predsjednice Evropske komisije, **Fernandom Andersenom Gimaraešem** (*Fernando Andresen Guimaraães*) poručivši da je Zapadni Balkan srce evropskog kontinenta i da zaslužuje jasno iskazanu političku volju koja će proces integracije njegovih zemalja držati živim. Radulović se istog dana sastao i sa glavnim savjetnikom za vanjsku politiku predsjednika Evropskog savjeta, **Simonom Mordjuom** (*Simon Mordue*), kada je istakao da je rat u Ukrajini dokaz da uvijek moramo biti na oprezu i čuvati mir, te da bi hrabre odluke EU predstavljale svojevrsnu garanciju sprječavanja preliivanja krize na naš region. Prilikom susreta sa evropskim komesarom za finansije i administraciju **Johanesom Hanom**, 30. III 2022, u Beču, MVP Radulović je u kontekstu rata u Ukrajini istakao da je „ubrzana integracija“ veoma važna, te da ovaj pojam, kao dio Nove metodologije u pregovorima, ne podrazumijeva prečice za našu zemlju, već postepenu i konkretnu integraciju, sa jasnim i verifikovanim rezultatima.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su **otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja**, od kojih su **tri privremeno zatvorena**.

Vlada je 24. I 2022. donijela **Odluku o izmjenama Odluke o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji**.

Vlada je 26. I 2022. donijela **Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2022 – 2023** i usvojila **Izveštaj o realizaciji Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2021-2023, za 2021. godinu**.

Vlada je 10. II 2022. usvojila **Informaciju o potrebi pokretanja pregovora o učešću Crne Gore u programu Evropske unije Građani, jednakost, prava i vrijednosti**.

Vlada je 17. II 2022. donijela **Uredbu o izmjenama Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz instrumenta prepristupne pomoći Evropske unije (IPARD II program)**, kao i **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji**

za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 29 – Carinska unija.

Vlada je 24. II 2022. donijela **Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 18 – Statistika.**

Vlada je 3. III 2022. donijela **Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija i Odluku o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 32 - Finansijski nadzor.**

Vlada je 10. III 2022. usvojila **Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za adresiranje ključnih preporuka iz Izveštaja Evropske komisije o Crnoj Gori 2021. za period 10. XII 2021 - 10. III 2022, Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika i Odluku o izmjenama Odluke o obrazovanju Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje.**

***

U dijelu reformе javne uprave, u izvještajnom periodu je nastavljen rad na unapređenju strateškog okvira kroz nastavak procesa izrade Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026, kojom se teži većoj inkluziji i boljoj saradnji organa državne uprave i nevladinih organizacija u procesu kreiranja i primjene javnih politika. Takođe, u cilju ubrzanja digitalne transformacije i omogućavanja građanima jednostavnije komunikacije i ostvarivanja njihovih prava, usvojena je Analiza pravnog okvira za razvoj elektronskih usluga, koja je obuhvatila 21 prioritetnu uslugu s aspekta opštih propisa koji su ključni za razvoj digitalizacije.

Vlada je 19. I 2022. donijela **Odluku o utvrđivanju prioritetnih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2022.** Nakon sprovedenog zakonskog postupka programiranja prioritetnih oblasti od javnog interesa i visini sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u tim oblastima za 2022, Odlukom je za tu svrhu u ovoj godini utvrđen iznos od 0,3% tekućeg godišnjeg budžeta, odnosno 3.030.000,00 eura, koji je raspoređen na budžetske pozicije resornih organa državne uprave. Vlada je 31. III 2022. usvojila **Analizu pravnog okvira za razvoj elektronskih usluga.** Za potrebe ove Analize pribavljen je spisak prioritetnih usluga čijom bi se realizacijom ubrzala digitalna transformacija i građanima omogućila jednostavnija komunikacija i ostvarivanje svojih prava, za čim se posebno ukazala potreba tokom pandemije COVID-19. Analizom je obuhvaćena 21 prioritetna usluga, s aspekta opštih propisa koji su ključni za razvoj digitalizacije, kao i posebnih propisa kojima se bliže uređuje pružanje ovih usluga. Istog dana, Vlada je usvojila **Informaciju o uspostavljanju Sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju i Sistema**

za elektronsku naplatu, kao i povezivanje sa Portalom elektronske uprave. Implementacijom Sistema za elektronsku identifikaciju i autentifikaciju stvoreni su neophodni preduslovi građanima da uz upotrebu nove lične karte mogu obaviti sigurnu i bezbjednu identifikaciju za sve elektronske usluge koje se nalaze na Portalu elektronske uprave, bez odlaska na šalter. Istog dana, Vlada je usvojila **Izveštaj o radu Savjeta za reformu javne uprave za 2021.** Savjet za reformu javne uprave promovise visok kvalitet usluga građanima, stvaranje javne uprave koja će doprinijeti ekonomskoj stabilnosti, povećanju kvaliteta života i konkurentnosti privrede, a sve u cilju ispunjavanja uslova za članstvo u EU. Istog dana, Vlada je usvojila **Informaciju o procesu izrade Strategije saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija 2022-2026,** kojom će se intenzivirati unapređenje pravnog, institucionalnog i finansijskog okvira, za veću inkluziju i bolju saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija u procesu kreiranja i primjene javnih politika.

***

U oblasti vladavine prava, Vlada je 10. II 2022. usvojila **Informaciju o potrebi pokretanja pregovora o učešću Crne Gore u programu Evropske unije „Građani, jednakost, prava i vrijednosti“.** U skladu s Protokolom 8 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Crna Gora je bila punopravna članica programa „Evropa za građane 2014-2020“, koji je bio namijenjen promociji demokratije, istoriji i raznolikosti Evropske unije. U programskom razdoblju 2021-2027. uspostavljen je novi program Evropske unije „Građani, jednakost, prava i vrijednosti“, koji se odnosi na tematske oblasti dosadašnjih programa. U Informaciji se naglašava da je riječ o do sada najvećem programu namijenjenom promociji i zaštiti vrijednosti Unije. U finansijskom razdoblju 2021-2027. predviđeni budžet Programa je 1,5 milijardi eura.

U poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, izvještajni period je obilježilo kompletiranje Tužilačkog savjeta, izbor vršiteljke dužnosti vrhovnog državnog tužioca i izbor glavnog specijalnog tužioca, čime su se stvorile pretpostavke za nastavak borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala i dalju konsolidaciju rezultata u ovoj oblasti. U oblasti prevencije korupcije, nastavljeno je s unapređenjem strateškog okvira usvajanjem Strateškog plana Agencije za sprječavanje korupcije, dok je u oblasti slobode izražavanja nastavljen rad na izradi prve Medijske strategije Crne Gore 2022-2026, čijim usvajanjem će se doprinijeti stvaranju povoljnijeg okruženja za slobodu informisanja.

U oblasti pravosuđa, konstitutivna sjednica Tužilačkog savjeta održana je 24. I 2022, a u nastavku ove sjednice 5. II 2022. Tužilački savjet je jednoglasno odredio vršiteljku dužnosti vrhovnog državnog tužioca Maju Jovanović. Tužilački savjet je 17. II 2022. utvrdio prestanak tužilačke funkcije za 12 državnih tužilaca i to za 10 državnih tužilaca ispunjenjem uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju, a za dva državna tužioca na osnovu podnijete ostavke. Takođe, 10. III 2022. Tužilački savjet je donio Plan slobodnih tužilačkih mjesta od marta 2022. do marta 2024, i odluku da se raspíše javni oglas za izbor tri državna tužioca u Višem državnom tužilaštvu u Podgorici u postupku napredovanja. Na proširenoj sjednici Vrhovnog suda od 17. III 2022. izabran je novi član Komisije za Etički kodeks. Takođe, 18. III 2022.

Tužilački savjet je izabrao glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića, ranijeg sudiju Višeg suda u Podgorici i bivšeg člana Sudskog savjeta.¹

U dijelu borbe protiv korupcije, Agencija za sprječavanje korupcije (ASK) usvojila je 21. I 2022. **Strateški plan ASK (2022-2024) uz prateći Akcioni plan**,² koji definiše prioritete ASK u radu, adresira oblasti koje zahtijevaju dalje unapređenje i konkretizuje rokove i odgovorna lica za ostvarenje utvrđenih dugoročnih i kratkoročnih ciljeva rada i razvoja Agencije. Vlada je 24. I 2022. donijela Odluku o razrješenju predsjednika Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou, kao i Odluku o imenovanju novog predsjednika Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou. Članovi Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou: profesor Milan Popović, rukovoditeljka stručnog tima Savjeta Vanja Čalović Marković i članica stručnog tima Milena Popović Samardžić, 25. I 2022. dali su ostavke. Potpredsjednik Vlade je 26. I 2022. predložio da Vlada razriješi dužnosti člana Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije na visokom nivou Steva Muka, zbog nespojivosti javnih funkcija.

U oblasti temeljnih prava, Vlada je 3. III 2022. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, Predlog zakona o izmjenama Zakona o parničnom postupku i Predlog zakona o izmjenama Zakona o vanparničnom postupku. Predloženim izmjenama se ovi zakoni usaglašavaju sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, čime će se stvoriti svi neophodni uslovi za njihovu nesmetanu primjenu nakon što stupe na snagu, što je posebno važno s obzirom na to da se radi o povezanim zakonskim propisima za koje je nužno obezbijediti međusobnu konzistentnost.³ Vlada je 31. III 2022. usvojila **Završni izvještaj o realizaciji Strategije za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021.**⁴

U dijelu slobode izražavanja, Vlada je 10. III 2022. usvojila Izveštaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija za period 4. X 2021 - 10. II 2022. U Izveštaju se navodi da je Komisija usvojila plan rada do kraja 2022, gdje su prioriteti ostali nepromijenjeni - najteži i najozbiljniji slučajevi napada na novinare i njihovu imovinu, oni kojima u skorijoj budućnosti prijeti zastara, a koji su bili predmet rada prethodnih saziva Komisije, kao i novoformirani predmeti u vezi s napadima na predstavnike medija. U

---

¹ Veže se za privremeno mjerilo 4 u poglavlju 23: *Crna Gora uspostavlja početni bilans ostvarenih rezultata u imenovanju sudija i tužilaca na višim instancama na osnovu transparentnog i postupka zasnovanog na zaslugama i substancijalnih pragova kvalifikovane većine gdje je uključena i Skupština.*

² Veže se za privremeno mjerilo 21 u poglavlju 23: *Crna Gora uspostavlja novu Agenciju za antikorupciju s jasno definisanim mandatom i efektivnim nadležnostima. Ova Agencija treba da pokaže proaktivan stav, da ima neophodnu nezavisnost, dovoljno resursa, uključujući i zapošljavanje na osnovu zasluga kao i obučeno osoblje i treba da bude dobro povezana s drugim relevantnim institucijama (i njihovim bazama podataka). Crna Gora osigurava da imenovanje šefa Agencije za antikorupciju bude transparentno, obavljeno na osnovu zasluga i objektivnih kriterijuma, uključujući i stručne sposobnosti.*

³ Veže se za privremeno mjerilo 38 u poglavlju 23: *Crna Gora nastavlja sa sprovođenjem Strategije za unapređenje statusa pripadnika LGBTI, radi na podizanju svijesti o pravima LGBTI lica i preduzima odgovarajuće mjere protiv djela diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije.*

⁴ Veže se za privremeno mjerilo 34 u poglavlju 23: *Crna Gora dalje usklađuje svoj pravni okvir (naročito Zakon o zaštitniku ljudskih prava) s pravnom tekovinom EU i međunarodnim standardima. Crna Gora jača nezavisnost, profesionalnost i institucionalni kapacitet Ombudsmana (i kroz uspostavljanje Nacionalnog mehanizma za prevenciju mučenja). Crna Gora garantuje efektivnu primjenu ljudskih prava – uključujući prava djeteta i prava lica s invaliditetom – kroz sudski sistem i druge organe i obezbjeđuje dovoljnu obuku u ovom smislu.*

izvještajnom periodu, Komisija je razmotrila 12 slučajeva napada ili prijetnji novinarima na štetu 17 novinara i dva napada na imovinu na štetu jednog novinara i jednog medija. Nadležni organi u dva slučaja, prema dostupnoj dokumentaciji, su u potpunosti sproveli sve potrebne mjere i radnje na rasvjetljavanju napada na novinare. U nekoliko slučajeva, Komisija smatra da nijesu do kraja rasvijetljeni napadi, odnosno preduzete sve mjere i radnje. Tim povodom, zadužen je Generalni sekretarijat Vlade da Izvještaj o radu Komisije dostavi VDT-u na upoznavanje.⁵ Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija je 11. III 2022. dalo na javnu raspravu Nacrt medijske strategije Crne Gore 2022-2026. i Akcioni plan 2022-2023, a javna rasprava je trajala 20 dana. Vlada je 31. III 2022. usvojila **Informaciju o procesu izrade Medijske strategije Crne Gore 2022-2026**. Ovom Strategijom jasno će se definisati ciljevi, pravci razvoja i budući planovi kako bi se obezbijedilo povoljno okruženje za slobodu informisanja, protok ideja i mišljenja u ostvarivanju javnog interesa, kao i za uređeno medijsko tržište.

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, Crna Gora je u izvještajnom periodu dokazala solidarnost sa žrtvama oružanog sukoba u Ukrajini, kao i s evropskim partnerima, tako što je usvojila niz dokumenata kojima se regulišu prava lica iz Ukrajine koja borave na teritoriji Crne Gore i različiti vidovi državne pomoći koja im je na raspolaganju. Sem toga, ostvaren je i značajan napredak na planu borbe protiv organizovanog kriminala usvajanjem Procjene opasnosti od teškog i organizovanog kriminala u Crnoj Gori (Serious and Organized Crime Threat Assessment – SOCTA), čime su stvoreni preduslovi da, shodno nadležnostima Biroa za operativnu koordinaciju i ostalih organa obavještajno-bezbjednosnog sektora, otpočnu aktivnosti na planiranju i implementaciji daljih mjera i radnji u borbi protiv teškog i organizovanog kriminala, s fokusom na identifikovane prioritete.

Konkretno, kada je u pitanju oblast migracija, Vlada je 10. III 2022. usvojila **Informaciju u vezi statusa lica iz Ukrajine u Crnoj Gori** i donijela **Odluku o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine** („Sl. list CG“, broj 26/22), koja se ne mogu vratiti u zemlju svog porijekla, a koju su bili prisiljeni da napuste zbog oružanih sukoba, na period do jedne godine. U skladu s Odlukom, Vlada je zadužila Ministarstvo unutrašnjih poslova – Upravu policije da iz humanitarnih razloga omogući ulazak u Crnu Goru državljanima Ukrajine koji ne posjeduju važeću putnu ispravu, dok je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja zadužila da, u saradnji s Ministarstvom unutrašnjih poslova, Crvenim krstom i Visokim komesarijatom Ujedinjenih nacija za izbjeglice (*United Nations High Commissioner for Refugees – UNHCR*) obezbijedi smještajne kapacitete za primjeren smještaj stranaca pod privremenom zaštitom, neophodnu pomoć i osnovna sredstva za život. Takođe, Vlada je 31. III 2022. donijela **Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za vršenje nadzora nad sprovođenjem Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine** („Sl. list CG“, broj 36/22), kojom je definisano da Koordinaciono tijelo prati i koordinira aktivnosti i mjere koje preduzimaju nadležni organi i institucije u cilju sprovođenja Odluke, odnosno radi ostvarivanja prava lica iz Ukrajine na smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje obrazovanje, informacije o pravima i obavezama, rad, spajanje porodice, isprave i pravo na podnošenje

---

⁵ Veže se za privremeno mjerilo 36 u poglavlju 23: *Crna Gora obezbjeđuje unapređenje slobode izražavanja i medija u zemlji i primjenjuje nultu stopu tolerancije u pogledu prijetnji i napada na novinare i određuje prioritete krivičnih istraga ukoliko do njih dođe. Crna Gora uspostavlja Komisiju za praćenje aktivnosti nadležnih organa u istrazi starih i novijih slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, uključujući i slučaj ubistva. Crna Gora obezbjeđuje inicijalni bilans ostvarenih rezultata u napretku postignutom u istrazi, efektivnom gonjenju i odvrćajućim sankcijama za počinioce ovih djela.*

zahtjeva za međunarodnu zaštitu, kao i saraduje s međunarodnim organizacijama koje se bave pravima izbjeglica i migranata i Crvenim krstom.

Nadalje, u oblasti vizne politike, **Odluke o privremenom oslobađanju od dobijanja vize za državljane Republike Jermenije i Republike Kazahstan** („Sl. list CG“, broj 29/22) donijete su 3. III 2022. Imajući u vidu stalni rast interesovanja turista iz ovih zemalja za posjetu Crnoj Gori, ovim odlukama se njihovim državljanima ukida obaveza posjedovanja vize za ulazak u Crnu Goru za vrijeme trajanja turističke sezone, u periodu 1. IV – 31. X 2022.

U dijelu vanjskih granica i Šengena, Vlada je 31. III 2022. donijela **Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2022.** i usvojila **Izveštaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za 2021.**⁶ Akcioni plan predstavlja izvod iz Okvirnog akcionog plana za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2020-2024. i sačinjen je na osnovu ostvarenog napretka u ovoj oblasti u procesu pristupanja Crne Gore u EU, s posebnim osvrtom na sveobuhvatne pripreme za preuzimanje odgovornosti za upravljanje vanjskim granicama Evropske unije i za usklađivanje sa zahtjevima Šengena. Dodatno, Vlada je 31. III 2022. donijela **Akcioni plan za sprovođenje Šengenskog akcionog plana za 2022.** i usvojila **Izveštaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Šengenskog akcionog plana za 2021.**⁷ Implementacijom mjera iz Akcionog plana obezbijediće se nastavak aktivnosti na usklađivanju sa zahtjevima Šengena, napredak u sprovođenju zakonskih, regulatornih i institucionalnih reformi potrebnih za ostvarivanje ciljeva Šengenskog akcionog plana, kao i dodatno unapređenje administrativnih, infrastrukturnih i tehničkih kapaciteta saglasno Šengenskom akcionom planu.

Kada je u pitanju oblast policijske saradnje i borbe protiv organizovanog kriminala, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je 9. II 2022. donijelo **Odluku o finansiranju usluge smještaja u prihvatilištu/skloništu djeteta, odraslog i starog lica koje je žrtva trgovine ljudima**, kojom je opredijelilo iznos od 60.000 eura za finansiranje ove usluge u periodu 1. II – 31. XII 2022, što je do sada najviše izdvojen iznos novca za finansiranje usluge smještaja u prihvatilištu/skloništu. Biro za operativnu koordinaciju je 24. III 2022. usvojio **Procjenu opasnosti od teškog i organizovanog kriminala u Crnoj Gori** (*Serious and Organized Crime Threat Assessment – SOCTA*), koja je sačinjena u skladu s metodologijom Europol-a i prioritetima Evropske multidisciplinarnе platforme za borbu protiv kriminalnih prijetnji (*European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats – EMPACT*), a kojom su targetovane organizovane kriminalne grupe i prijetnje po nacionalnu bezbjednost. Vlada je 31. III 2022. usvojila **Izveštaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem i municijom za period 2019-2025, za 2021**, koji konstatuje da su postavljeni ciljevi Akcionog plana u velikoj mjeri ispunjeni i definiše konkretne preporuke za naredni period sprovođenja.

***

⁶ Veže se za privremeno mjerilo 13 u poglavlju 24: *Crna Gora usvaja i sprovodi izmijenjenu i dopunjenu Strategiju za integrisano upravljanje granicama u skladu s EU konceptom integrisanog upravljanja granicama.*

⁷ Veže se za privremeno mjerilo 12 u poglavlju 24: *Crna Gora usvaja Šengenski akcioni plan.*

U okviru **poglavlja 3 – Sloboda osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga**, Vlada je usvojila 31. III 2022. Informaciju o uspostavljanju Jedinstvene kontakt tačke za usluge i pristupanju Informatičkom sistemu unutrašnjeg tržišta (IMI sistem). Sastavni dio Informacije čini i revidirani Akcioni plan za uspostavljanje JKT za usluge, koji pored presjeka realizovanih aktivnosti, obuhvata i aktivnosti koje je neophodno sprovesti u cilju uspostavljanja JKT za usluge. Informacijom su nadležne institucije zadužene da dostave tražene podatke koji su neophodni za uspostavljanje JKT za usluge, a čine sastavni dio Akcionog plana. Predmetna informacija će pozitivno djelovati na ispunjenje trećeg završnog mjerila.

U okviru **poglavlja 13 - Ribarstvo**, Vlada je 2. II 2022. utvrdila Predlog zakona o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi koji je u direktnoj vezi za ispunjenjem prvog završnog mjerila u okviru ovog pregovaračkog poglavlja. Ovim Zakonom uređuju se strukturne mjere u ribarstvu i akvakulturi, uslovi i način sprovođenja strukturnih mjera, način dodjele državne pomoći i druga pitanja od značaja za ribarstvo i akvakulturu.

U **poglavlju 14 – Saobraćajna politika i 21 – Trans-evropske mreže**, Vlada je 31. III 2022. donijela Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2022. s Izvještajem o realizaciji programa za 2021.

U **poglavlju 15 – Energetika**, u cilju dodatnog usklađivanja u dijelu III završnog mjerila koje se odnosi na potrebu usklađivanja sa pravnom tekovinom o energetskej efikasnosti, donijeti su sledeći pravilnici: Pravilnik o označavanju energetske efikasnosti električnih sijalica („Sl. list CG”, broj 27/22) i Pravilnik o tehničkim zahtjevima eko dizajna za sijalice („Sl. list CG”, broj 27/22).

Kada je u pitanju **poglavlje 17 – Ekonomska i monetarna unija**, Vlada je 26. I 2022. usvojila novi Program ekonomskih reformi 2022-2024, kojim se potvrđuje strateški cilj Crne Gore za naredni period, a to je osmišljavanje i implementacija digitalno zasnovanog, zelenijeg, snažnijeg i otpornijeg ekonomskog oporavka i rasta, kroz diverzifikaciju ekonomije. Ovim se ide u pravcu ispunjavanja četvrtog završnog mjerila, koje je šireg ekonomskog karaktera a odnosi se na ispunjavanje kriterijuma postojanja funkcionalne tržišne ekonomije.

U **poglavlju 18 – Statistika**, Vlada je 26. I 2022. usvojila Informaciju o primjeni ESA 2010 metodologije u statistici državnih finansija Crne Gore što je značajno u kontekstu prvog završnog mjerila u ovom poglavlju. Shodno aktuelnim zakonskim rješenjima i Trilateralim sporazumom o saradnji između Uprave za statistiku, Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Centralne banke, aktivnosti na uvođenju ove metodologije su u nadležnosti Ministarstva finansija i socijalnog staranja. Međutim, danom ulaska Crne Gore u EU, ove obaveze moraju preći u nadležnost Uprave za statistiku. Tim povodom, Vlada je zadužila Ministarstvo da, u saradnji sa Upravom za statistiku i Centralnom bankom Crne Gore, pripremi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore, u cilju stvaranja uslova za punu implementaciju ESA 2010 metodologije u statistici državnih finansija. Dodatno, Vlada je 31. III 2022. usvojila Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2021. godinu.

Kada je u pitanju **poglavlje 20 – Preduzetništvo i industrijska politika**, Vlada je 17. II 2022. donijela tri programa za 2022, i to: Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2022, sa 8 programskih linija sa ciljem daljeg podsticanja investicija, digitalne transformacije biznisa, prelaska sa

linearnog na cirkularni model ekonomije, uvođenja međunarodnih standarda poslovanja, jačanja internacionalizacije, kao i podrške početnicima u biznisu, Program za razvoj prerađivačke industrije i Program za razvoj i promociju zanatstva.

U cilju uspostavljanja odgovarajućeg mehanizma kreditno-garantne podrške za dalji rast i razvoj malog i srednjeg biznisa, Vlada je 3. III 2022. utvrdila Predlog zakona o Kreditno-garantnom fondu (KGF), čije osnivanje pruža dugoročni benefit za rast i razvoj naše privrede, i koji će kao nezavisna i održiva institucija, obezbijediti olakšan i povećan pristup finansijskim sredstvima privrednim subjektima koji imaju ograničen pristup finansiranju.

Vlada je 17. III 2022. donijela Strategiju razvoja turizma Crne Gore 2022-2025, sa Akcionim planom za 2022. Da bi se daljim razvojem turizma obezbijedilo povećanje zaposlenosti, podizanje životnog standarda stanovništva, uravnoteženiji regionalni razvoj i smanjenje sezonalnosti, kao i bolje globalno pozicioniranje Crne Gore kao turističke destinacije, Vlada se opredijelila za kontinuirani održivi razvoj turizma, sa fokusom na efikasno korišćenje resursa.

U okviru **poglavlja 27 - Životna sredina i klimatske promjene**, Vlada je 3. III 2022. donijela planove upravljanja vodama na vodnom području Dunavskog i Jadranskog sliva čime se direktno doprinosi ispunjavanju IV završnog mjerila, kao i Drugi Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije u oblasti klimatskih promjena do 2030. godine. Ovim izvještajem obuhvaćen je period realizacije od 17. IX 2018. - 17. IX 2021. i zaključeno je da je od ukupnog broja mjera 98% realizovano ili su u toku realizacije.

Donijet je niz podzakonskih akata kojima se nastavlja transpozicija pravne tekovine EU u oblastima kvalitet voda, hemikalije i klimatske promjene.

Nastavljene su i aktivnosti po pitanju Nature 2000 sredstvima koja su opredijeljena kroz državni budžet i kroz projekat podržan od strane Evropske unije (EUIF) „Doprinos uspostavljanju Nature 2000“ (u iznosu od 300.000 eura). Pripremne konsultacije i angažovanje stručnjaka je u toku i očekuje se početak terenskog rada.

U periodu januar – mart 2022. Javno preduzeće Nacionalni parkovi Crne Gore (JPNP) nastavilo je upravljanje Parkom prirode Ulcinjska solana. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (MEPPU) je 5. III 2022. oformilo Radnu grupu za praćenje realizacije aktivnosti vezanih za upravljanje Ulcinjskom solanom koja je definisana Akcionim planom za ispunjavanje završnih mjerila u okviru poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene.

U okviru **poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja**, Vlada je 17. II 2022. donijela Odluku o osnivanju Savjeta za zaštitu potrošača („Sl. list CG“, broj 28/22). Glavni cilj uzdizanja ovog tijela u nadležnost Vlade i osvježenja personalnog sastava jeste da Crna Gora dobije funkcionalno tijelo sposobno da pruži dodatni impuls ispunjenju preostalih obaveza u oblasti zaštite potrošača. Očekuje se dinamiziranje aktivnosti u nadležnosti Savjeta za zaštitu potrošača, kao najvišeg tijela koje ima savjetodavnu ulogu i koje obezbjeđuje određeni stepen saradnje i koordinacije između različitih aktera u čijoj nadležnosti je implementacija politike zaštite potrošača. Predmetna aktivnost će pozitivno uticati na ispunjenje preostalih zahtjeva vezanih za prvo završno mjerilo.

2.1. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

21. I 2022. - Predstavljani rezultati istraživanja javnog mnjenja - tri četvrtine građana ima pozitivan stav o EU

Istraživanje „Stavovi građana o evropskim integracijama i procesu pristupanja Evropskoj uniji“ sproveda je agencija „DeFacto“, u periodu od 19. XI do 4. XII, na uzorku od 1.000 građana, sa mogućnošću statističke greške od +/-3,1 odsto.

Rezultati su pokazali da tri četvrtine građana, odnosno, njih 75.5% ima pozitivan stav o Evropskoj uniji, što je skoro 4 procenta više nego u junu 2021. Zabilježen je i rast broja građana koji podržavaju pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji, njih je 74.6%.

Od 1. do 11. II 2022. – Realizovan serijal radionica „Orijentiši se ka EU“

Radionicama je obuhvaćeno devet srednjih stručnih, odnosno mješovitih škola, i to: Srednja stručna škola, Bijelo Polje; Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić, Herceg Novi; Srednja stručna škola, Nikšić; Srednja stručna škola, Rožaje; Srednja elektrotehnička škola „Vaso Aligrudić“, Podgorica; Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“, Budva; Srednja stručna škola, Cetinje; Srednja stručna škola, Pljevlja i Srednja mješovita škola „Bratstvo – jedinstvo“, Ulcinj.

Radionice sa srednjoškolcima pod nazivom „Orijentiši se ka EU“, realizovali su Generalni sekretarijat Vlade i Kancelarija za evropske integracije, u saradnji sa NVO 35mm, a okviru projekta norveškog Ministarstva vanjskih poslova „Jačanje kapaciteta sa ubrzanje procesa pregovora sa EU“ koji implementira UNDP.

Predstavnici Kancelarije za evropske integracije Andrej Orlandić, Melita Rastoder Ljajić, Aleksandar Nikčević, Marija Tripunović, Luka Dedić, Vanja Banović i Granica Kovačević, kao i predstavnice NVO 35mm, Milica Đokdurić, Kristina Četković i Snežana Nikčević, sa srednjoškolcima su razgovarali o evropskim vrijednostima i standardima, kao i obavezama i koristima koje proces pristupanja i članstvo u EU donose mladim ljudima i cijelom crnogorskom društvu.

9. III 2022. – Objavljen konkurs za najbolji novinski članak o procesu pristupanja Crne Gore EU

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji Generalnog sekretarijata Vlade, objavio je konkurs s ciljem da zainteresuje medije da izvještavaju o pristupanju Crne Gore Uniji, uticaju procesa na život građana Crne Gore, primjeni evropskih standarda i propisa, usvajanju evropskih vrijednosti i podršci Evropske unije kroz dostupne fondove i realizaciju projekata.

Konkursom su definisane sljedeće teme/oblasti:

- 1) Prednosti “Mjera rane integracije u EU” koje Crnoj Gori donosi primjena revidirane metodologije proširenja EU
- 2) Uticaj procesa evropske integracije na lokalne samouprave, s fokusom na rezultate EU projekata
- 3) Politika obrazovanja – rezultati ERASMUS-a u Crnoj Gori
- 4) Energetska politika – izazovi i šanse

10. III 2022. – Objavljen konkurs za najbolju video priču o procesu pristupanja Crne Gore EU

Sektor za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i procesu pristupanja Evropskoj uniji Generalnog sekretarijata Vlade, objavio je konkurs s ciljem da zainteresuje medije da izvještavaju o pristupanju Crne Gore Uniji, uticaju procesa na život građana Crne Gore, primjeni evropskih standarda i propisa, usvajanju evropskih vrijednosti i podršci Evropske unije kroz dostupne fondove i realizaciju projekata.

Konkursom su definisane sljedeće teme/oblasti:

- 1) Doprinos procesa evropske integracije rodnoj ravnopravnosti
- 2) Rezultati EU projekata i kako oni utiču na život građana
- 3) Podrška EU prevazilaženju ekonomske krize
- 4) Politika zaštite životne sredine

Od 14. do 18. III 2022. – Realizovana kampanja povodom Svjetskog dana zaštite potrošača

Sa ciljem kvalitetnog informisanja građana/potrošača o njihovim pravima i obavezama, kao i o svim potencijalnim načinima njihove zaštite, Generalni sekretarijat Vlade, u okviru projekta ME4EU koji finansira EU, pokrenuo je online kampanju posvećenu Svjetskom danu potrošača, 15. martu.

U kampanji, o značaju zaštite potrošača, uspostavljanju Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača, uslugama od javnog interesa, načinima zaštite prava potrošača i institutu kolektivne tužbe, za građane su, kroz pet video klipova, govorili glavna pregovaračica Crne Gore s EU, Zorka Kordić, državna sekretarka u Ministarstvu ekonomskog razvoja, Milena Lipovina Božović, v.d generalne direktorice Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju u Ministarstvu ekonomskog razvoja Jasna Vujović, Glavna tržišna inspektorka u Upravi za inspeksijske poslove Marina Radulović i advokat i profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta Mediteran, prof. Miloš Vukčević.

2.2. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu nijesu organizovane sjednice Odbora za evropske integracije.

Glavne aktivnosti Odbora bile su usmjerene na *parlamentarnu diplomatiju*. Predsjednik Odbora **Branimir Gvozdrenović** i članica Odbora **Daliborka Pejović** učestvovali su putem video konferencije na sastanku predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata država članica EU (COSAC), koji je organizovan 13. i 14. I 2022. u okviru parlamentarne dimenzije francuskog predsjedavanja Savjetu EU. Na sastanku je razgovarano o prioritetima francuskog predsjedavanja Savjetu EU: *Suverenija Evropa, Novi model rasta: digitalna, zelenija i društvenija Evropa*, i „*Humanija*“ *Evropa koja ispunjava očekivanja naših građana*.

Delegacija Odbora za evropske integracije, u sastavu **Simonida Kordić**, **Predrag Sekulić** i **Amer Smailović**, učestvovala je i na plenarnom zasjedanju Konferencije odbora za evropske poslove parlamenata zemalja članica EU (COSAC), koje je organizovano u Parizu 4. i 5. III 2022. Na sastanku je razgovarano o prvim rezultatima francuskog predsjedavanja Savjetu EU, planu oporavka za Evropu i okončanju krize, te klimatskim promjenama i energetske tranziciji.

Kada su u pitanju bilateralni sastanci u izvještajnom periodu, predsjednik Odbora za evropske integracije **Branimir Gvozdrenović** održao je 23. II 2022, u *online formatu*, sastanak sa **Domagojem Hajdukovićem**, predsjednikom Odbora za evropske poslove Hrvatskog sabora. Na sastanku je razgovarano o odnosima dviju zemalja, politici proširenja Evropske unije i pristupanju država Zapadnog Balkana, te uspostavljanju

saradnje između službenika dva Odbora sa ciljem razmjene iskustava i znanja koja se tiču funkcionisanja evropskih poslova, posebno u dijelu zakonodavnih aktivnosti.

Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

XI sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost između EU i Crne Gore održan je 15. i 16. II 2022. u video formatu. Tokom sastanka, predstavnici Evropske komisije i relevantnih crnogorskih institucija analizirali su ostvarene rezultate i razmatrali ključne naredne korake u oblastima obuhvaćenim poglavljima 23 i 24. Konstatovano je da Crna Gora ne nazaduje kada je riječ o dostignućima u oblasti pravosuđa, ali je potrebno pokazati posvećenost punoj i nedvosmislenoj implementaciji reformi.

3. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

U izvještajnom periodu dato je mišljenje na ukupno **31 predlog propisa, od čega je 10 zakona i 21 podzakonski akt.**

Od ukupnog broja datih mišljenja u **prvom kvartalu 2022, 13 akata** sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **5 zakona i 8 podzakonskih akata.**

1.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti	MER
2.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	MFS
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	MFS
4.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama	MUP
5.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o izmjenama i dopunama Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine o graničnim prelazima za pogranični saobraćaj	MUP
6.	Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste robe dvostruke namjene	MER
7.	Predlog odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine	MUP
8.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Jermenije	MVP
9.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Republike Kazahstan	MVP
10.	Predlog odluke o privremenom oslobađanju od pribavljanja vize za državljane Ruske Federacije	MVP
11.	Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukom Savjeta Evropske unije 2022/266 od 23. II 2022. kao odgovor na priznavanje područja ukrajinskih regija Donjecka i Luganjska koje nijesu pod kontrolom	MVP

	Vlade Ukrajine i na naredbu ruskim snagama da stupe na ta područja	
12.	Predlog odluke o izmjenama i dopunama Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/512/ZVBP od 31. VII 2014, 2014/659/ZVBP od 8. IX 2014, 2014/872/ZVBP od 4. XII 2014, 2015/971/ZVBP od 22. VI 2015. i 2015/1764/ZVBP od 1. X 2015. i 2015/2431/ZVBP od 21. XII 2015. i 2017/2214/ZVBP od 30. XI 2017. i 2019/2192/ZVBP od 21. XII 2019. i 2020/907/ZVBP od 29. VI 2020. i 2020/2143/ZVBP od 17. XII 2020. i 2021/1144/ZVBP od 12. VII 2021. s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizuje situacija u Ukrajini	MVP
13.	Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. III 2014, 2014/151/ZVBP od 21. III 2014, 2014/238/ZVBP od 28. IV 2014, 2014/265/ZVBP od 12. V 2014, 2014/308/ZVBP od 28. V 2014, 2014/455/ZVBP od 11. VII 2014, 2014/475/ZVBP od 18. VII 2014, 2014/499/ZVBP od 25. VI 2014, 2014/508/ZVBP od 30. VI 2014, 2014/658/ZVBP od 8. IX 2014, 2014/801/ZVBP od 17. XI 2014, 2014/855/ZVBP od 28. XI 2014, 2015/241/ZVBP od 9. II 2015, 2015/432/ZVBP od 13. III 2015. i 2015/1524/ZVBP od 14. IX 2015. i 2016/359/ZVBP od 10. III 2016. i 2016/1671/ZVBP od 15. IX 2016, 2016/1961/ZVBP od 8. XI 2016, 2017/445/ZVBP od 13. III 2017. i 2017/1386/ZVBP od 25. VII 2017, 2017/1418/ZVBP od 4. VIII 2017. i 2017/1561/ZVBP od 14. IX 2017, 2017/2163/ZVBP od 20. XI 2017, 2018/392/ZVBP od 12. III 2018, 2018/706/ZVBP od 14. V 2018, 2018/1085/ZVBP od 30. VII 2018, 2018/1237/ZVBP od 12. IX 2018, 2018/1930/ZVBP od 10. XII 2018, 2019/95/ZVBP od 21. I 2019, 2019/415/ZVBP od 14. III 2019, 2019/416/ZVBP od 14. III 2019. i 2019/1405/ZVBP od 12. IX 2019. i 2020/120/ZVBP od 28. I 2020. i 2020/399/ZVBP od 13. III 2020, 2020/1269/ZVBP od 1. IX 2020, 2020/1369/ZVBP od 1. X 2020, 2021/448/ZVBP od 12. III 2021, 2021/1470/ZVBP od 10. IX 2021. i 2021/1792/ZVBP od 11. X 2021. i 2021/2196/ZVBP od 13. XII 2021. u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine	MVP

4. Instrument pretpristupne podrške – IPA

4.1. IPA II – 2014–2020

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na sprovođenju preostalih akcija koje su obuhvaćene programom IPA 2014 i IPA 2016, Programom Evropske unije i Crne Gore za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu 2015-2017, kao i realizacija aktivnosti koje se finansiraju sredstvima sektorske budžetske podrške za reformu javne uprave i za odgovor na krizu izazvanu virusom COVID-19. Dodatno, započeta je realizacija projekata programa IPA 2017, nakon uspješno ugovorenih opredjeljenih sredstava 17. XII 2021,

kada je istekao rok za ugovaranje programa, dok je ugovaranje programa IPA 2018 značajno intenzivirano. Kod programa IPA 2019 i IPA 2020, nastavljen je rad na pripremi projektne i tenderske dokumentacije.

Kada je u pitanju IPARD II, tokom I kvartala 2022, nastavljen je rad na ugovaranju, realizaciji i isplati sredstava projekata koji su ili će biti ugovoreni kroz objavljene javne pozive za akreditovane mjere Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD II 2014–2020. Dodatno Ministarstvo šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) objavilo je:

- IV javni poziv za mjeru 3 u okviru IPARD II programa 14. II 2022. Riječ je o podršci investicijama u fizički kapital koja se odnosi na preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva. Javni poziv je bio otvoren do 31. III 2022. Iznos raspoloživih sredstava za mjeru 3 za period implementacije IPARD II programa 2014-2020 iznosi 23,7 miliona eura, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za ovaj javni poziv iznosio 6,05 miliona eura;
- IV javni poziv za mjeru 1 u okviru IPARD II programa 14. III 2022. Riječ je o podršci investicijama u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava. Javni poziv biće otvoren do 28. IV 2022. Iznos raspoloživih sredstava za mjeru 1 za period implementacije IPARD II programa 2014-2020 iznosi 21,7 miliona eura, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za ovaj javni poziv iznosi 7,8 miliona eura.

Takođe, MPŠV je u toku 2021. pripremio Predlog IPARD III programa za programski period 2021-2027 i isti, posredstvom Kancelarije za evropske integracije dostavilo Evropskoj komisiji (EK) krajem decembra 2021, na uvid i usvajanje. Nakon prvog slanja i dobijanja komentara od strane EK, dokument je ažuriran i po drugi put poslat EK na usvajanje 24. III 2022. U narednom periodu očekuje se usvajanje dokumenta od strane EK i obezbjeđivanje sredstava za novi programski period. Kada su u pitanju opredjeljena finansijska sredstva, za period 2021-2027 programom je planiran utrošak u ukupnom indikativnom iznosu od 128,3 miliona eura (nacionalni, privatni i EU doprinos), od čega bi maksimalni iznos EU sredstava iznosio 63 miliona eura.

4.2 IPA III – 2021–2027

Nastavljeno je sa programiranjem IPA III finansijske perspektive sa fokusom na nastavak programiranja IPA 2022, početkom programiranja godišnjeg programa IPA 2023 i višegodišnjih programa nakon 2023. S tim u vezi, u periodu 16-18. III 2022. u Crnoj Gori je boravila programska misija Evropske komisije koja je, pored programiranja IPA nacionalnih programa, imala za cilj i razmjenu informacija u vezi sa Zapadnobalkanskim investicionim okvirom i Evropskim fondom za održivi razvoj (EFSD+), i koordinaciju programiranja akcija u okviru ova dva instrumenta.

Dodatno, javni poziv o pripremi nacrta Strateškog odgovora za Crnu Goru za IPA-u III za period 2021-2024, završen je 5. II 2022. i tokom izvještajnog perioda, isti je ažuriran u skladu sa prihvaćenim komentarima koje su dostavile zainteresovane strane.

Programi Višekorisničke Ipe

Tokom izvještajnog perioda, nastavljene su redovne aktivnosti u okviru ovog programa. S tim u vezi, Evropska komisija je u zvaničnoj komunikaciji i pismom od 7. III 2022. obavijestila Kancelariju za evropske integracije o usvojenim odlukama Evropske komisije u vezi sa višekorisničkim akcionim planovima u IPA-i III tokom 2021. Podrška za ovu vrstu akcija programirana je kroz sveobuhvatan niz

aktivnosti u okviru nekoliko komplementarnih višekorisničkih višegodišnjih akcionih planova ukupnog iznosa od 3,6 milijardi eura, uključujući 3,2 milijarde eura za Zapadnobalkanski investicioni okvir i za početak primjene Ekonomskog i investicionog plana (EIP).

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Kada je u pitanju Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO), pored 27. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije koji je bio otvoren do 4. III 2022. i 7. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih poziva koji je u toku, u okviru ZIO po prvi put je raspisan poziv za privatni sektor:

Kroz **27. poziv tehničke podrške u pripremi projektne dokumentacije** dostavljene su 2 projektne aplikacije:

- *Izgradnja druge faze kanalizacione mreže za četiri prigradska naselja Rubeža, Oštrovac, Dragova Luka i Čemenca u opštini Nikšić* od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma;
- *Razvoj širokopojasne infrastrukture u Crnoj Gori, faza 2* od strane Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija;

Kroz **7. poziv za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata** dostavljene su najave za 2 projekta, kako slijedi:

- *Unaprjeđenje sistema otpadnih voda i vodovoda u sjevernom dijelu Crne Gore (Kolašin, Rožaje i Mojkovac)* od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma;
- *Autoput Bar-Boljare, dionica Mateševo-Andrijevića: priprema glavnog projekta sa pratećom tehničkom i tenderskom dokumentacijom i sufinansiranje izgradnje* od strane Ministarstva kapitalnih investicija.

U skladu sa inoviranom strateškom orijentacijom ZIO, čija primjena je predviđena usvajanjem IPA III regulative, 6. IV 2022. u online formatu održan je **prvi sastanak Operativnog odbora Evropskog fonda za održivi razvoj plus (European Fund for Sustainable Development Fund Plus – EFSD+)**. Na sastanku je predstavljen investicioni okvir planiran za naredni sedmogodišnji period koji konsoliduje upravljanje kombinovanim finansijama i garancijama.

Programi EU

Programi Evropske unije usmjereni su na ekonomsku, socijalnu i političku integraciju prvenstveno država članica EU, uz mogućnost postepenog uključivanja država kandidata za članstvo. Tokom prvog kvartala 2022. resorna ministarstva su stupila u kontakt sa relevantnim tijelima EK i izrazila namjeru za učešće u programima Unije koji će biti aktuelni u okviru finansijske perspektive IPA III (2021-2027).

U periodu od dostavljanja prethodnog kvartalnog izvještaja, za programe *Horizont Evropa*, *Kreativna Evropa* i *Erasmus+* potpisani su sporazumi o učešću u programima između Crne Gore i EK, dok je za učešće Crne Gore u komponenti za zapošljavanje i socijalne inovacije (*EaSI*) u okviru *Evropskog socijalnog fonda* + tokom prvog kvartala usaglašavan tekst Memoranduma o razumijevanju između EU i Crne Gore. Nadalje, za *Program jedinstvenog tržišta* je u izvještajnom periodu započeta prva zvanična runda pregovora o učešću u programu, dok je za program *Građani, jednakost, prava i vrijednosti* od strane

Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava preko Misije Crne Gore pri EU upućeno pismo namjere o pokretanju pregovora za učešće u programu.

Za programe *Digitalna Evropa*, *CUSTOMS* i *FISCALIS* je tokom izvještajnog perioda pripremana dokumentacija koja treba da se dostavi EK kako bi se iskazala namjera za učešće u programima Unije za period 2021-2027.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru Programa prekogranične saradnje **Crna Gora – Albanija**, nastavljeno je sprovođenje sedam projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, vrijednosti 3,12 miliona eura. U toku je proces ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva. U periodu od 15. do 30. III 2022. sproveden je drugi ciklus monitoring posjeta projektima koji su ugovoreni u okviru Drugog poziva, odnosno vodećim partnerima u Crnoj Gori i Albaniji. Tokom izvještajnog perioda pripremljeni su Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2021. godinu, Godišnji plan rada za 2022. godinu, kao i Plan komunikacije i vidljivosti za 2022. godinu, koji su 11. III 2022. odobreni od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje. Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2021. godinu upućen je Evropskoj komisiji 15. II 2022.

Kada je riječ o programu prekogranične saradnje **Crna Gora – Kosovo**, nastavljeno je sprovođenje šest projekata ugovorenih u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti 2,4 miliona eura. Kada je riječ o procesu ocjenjivanja projektnih predloga dostavljenih u okviru Trećeg poziva završena je prva faza ocjenjivanja. Uspješni aplikanti pozvani su da dostave pune aplikacije do 26. aprila, a u cilju osnaživanja njihovih kapaciteta, 31. III 2022. je putem online platforme organizovana radionica za pripremu punih aplikacija. Zajednički odbor za nadgledanje programa je u okviru pisane procedure, sprovedene u periodu od 4. do 11. II 2022., odobrio Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2021. godinu, Godišnji plan rada za 2022. godinu, kao i Plan komunikacije i vidljivosti za 2022. godinu. Godišnji izvještaj o sprovođenju programa za 2021. godinu upućen je Evropskoj komisiji 15. II 2022.

Na drugom sastanku Upravnog odbora projekta tehničke podrške (TAGC 409 185) za programe Crna Gora-Albanija i Crna Gora-Kosovo, koji je održan 27. I 2022, odobren je Drugi periodični izvještaj o sprovođenju projekta tehničke podrške. U skladu sa pravilima koja su predviđena Ugovorom o bespovratnim sredstvima, izvještaj je poslat Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori na odobrenje 4. II 2022. U cilju promocije programa Crna Gora-Albanija i Crna Gora-Kosovo, kao i pojedinačnih projekata, tokom izvještajnog perioda je na društvenim mrežama i relevantnim sajtovima emitovano 10 kratkih video klipova, koji su izrađeni u prethodnom periodu. Takođe, pripremljeno je i distribuirano XII izdanje biltena "Unaprjeđivanje saradnje".

U okviru programa prekogranične saradnje **Bosna i Hercegovina – Crna Gora**, trenutno se realizuje šest projekata koji su ugovoreni kroz Drugi poziv, ukupne vrijednosti 5,4 miliona eura. U izvještajnom periodu sprovedene su aktivnosti na finalizaciji procesa ugovaranja pet projekata u okviru Trećeg poziva za dostavljanje prijedloga projekata, ukupne vrijednosti 2,1 miliona eura, u oblastima zapošljavanja, mobilnosti radne snage, zaštite životne sredine, i ublažavanja efekata klimatskih promjena.

U okviru Programa prekogranične saradnje **Srbija - Crna Gora** nastavljeno je sprovođenje osam od devet ugovorenih projekata u okviru Drugog poziva za dostavljanje predloga projekata, ukupne vrijednosti 2,5 miliona eura. Sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje, na kojem je usvojen Godišnji izvještaj o sprovođenju Programa za 2021. godinu, organizovan je 9. II 2022. Treći poziv za dostavljanje

predloga projekata, čija je ukupna vrijednost 3,4 miliona eura, objavljen je 3. III 2022. s rokom za dostavljanje projektnih predloga do 1. juna. U cilju promocije Trećeg poziva za dostavljanje predloga projekata organizovani su brojni događaji uključujući i svečanu konferenciju, informativne sesije i forum za podsticanje projektnih partnerstava. U izvještajnom periodu je objavljen i poziv za angažovanje ocjenjivača predloga projekata u okviru Trećeg poziva, i započet je postupak njihovog odabira. U cilju izgradnje kapaciteta korisnika za sprovođenje projekata, za korisnike Drugog poziva je 28. III 2022. organizovana implementaciona radionica. Tokom izvještajnog perioda realizovano je pet monitoring posjeta projektima Drugog poziva.

U okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje za **Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru**, nastavljen je postupak sprovođenja projekata koji su izabrani za finansiranje u okviru Drugog poziva, od kojih su do kraja izvještajnog perioda završena ukupno tri (ASIQ, 2CODE i Wood Key). Tehnički sastanak između Upravljačkog tijela i nacionalnih tijela Programa održan je 3. III 2022, za potrebe razmatranja pitanja budžeta tehničke podrške za finansijski period 2021-2027 i nastavka rada Zajedničkog sekretarijata. Tokom izvještajnog perioda nastavljen je intenzivan rad na programiranju programa saradnje za finansijski period 2021-2027. Pripremljen je prvi nacrt programskog dokumenta, koji je dostavljen Evropskoj komisiji na neslužbeni pregled i komentare.

Kada je riječ o trilateralnom Interreg IPA programu prekogranične saradnje **Italija-Albanija-Crna Gora**, projekti ugovoreni u okviru Prvog poziva su završeni, dok se tematski projekti i projekti ugovoreni u okviru Drugog ciljanog poziva u najvećoj mjeri uspješno sprovode. Tokom izvještajnog perioda nastavljen je rad na programiranju i potpisan Sporazum o sadržaju Programa Interreg IPA Južni Jadran za period 2021-2027, kojim se izražava saglasnost sa sadržajem programskog dokumenta koji je pripremila Radna grupa za programiranje. Sporazumom su definisane obaveze država učesnica u cilju efikasnog i efektivnog upravljanje i sprovođenja Programa, kao i obezbjeđivanja podrške podnosiocima predloga projekata i korisnicima bespovratnih sredstava. Tokom izvještajnog perioda, pripremljen je plan kapitalizacije za period 2021-2027 u skladu sa kojim će korisnici projekata iz Prvog poziva imati mogućnost dodatnog finansiranja, kroz uštede ostvarene na projektima. Zajednički odbor za upravljanje programom je 15. III 2022. odobrio rang listu projekata koji su predloženi za kapitalizaciju.

U okviru **Dunavskog transnacionalnog programa** nastavljeno je sprovođenje pet projekata odobrenih u okviru Trećeg poziva, u kojima u svojstvu projektnih partnera učestvuju crnogorske institucije. Riječ je o projektima koji su posvećeni razvoju inovacija, održivom korišćenju nacionalne i kulturne baštine, obnavljanju ekoloških koridora i poboljšanju institucionalnih kapaciteta korisnika na području Dunavskog regiona. Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 643 hiljade eura. U okviru procesa programiranja, održan je sastanak Radne grupe na kojem je usvojen predlog radne verzije Osnovnog programskog dokumenta, koji je upućen Evropskoj komisiji na dalje odobrenje. Odobren je i nacrt Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata u okviru Programa Dunavskog regiona, a definisani su i iznosi budžeta projekata tehničke podrške za sve zemlje (osim za Ukrajinu i Moldaviju), kao i udjeli nacionalnog kofinansiranja za narednu finansijsku perspektivu.

Kada je riječ o **Jadransko-jonskom transnacionalnom programu (ADRION)**, u toku je sprovođenje 21 projekta, odobrenih tokom Drugog, Trećeg i Četvrtog poziva, u kojima crnogorski partneri imaju na raspolaganju oko 2,4 miliona eura za aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, unaprjeđenja sistema pomorskog saobraćaja i očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa. Tokom ovog izvještajnog perioda održan je sastanak Radne grupe za programiranje na kome je razmatrano pitanje načina funkcionisanja

strateškog projekta EUSAIR *Facility Point* tokom finansijske perspektive 2021-2027, koji bi omogućio bolju koordinaciju i komunikaciju, kao i efikasniju podršku sprovođenju ciljeva EUSAIR strategije.

U okviru **Mediteranskog transnacionalnog programa (MED)** u toku je sprovođenje 22 projekta, u kojima crnogorski partneri imaju na raspolaganju oko 2,1 milion eura za aktivnosti u oblasti inovacija, niskokarbonske strategije, očuvanja prirodnog i kulturnog naslijeđa i upravljanja Mediteranom. U narednoj finansijskoj perspektivi 2021-2027, program nastavlja pod nazivom Interreg Euro-MED, a 24. II 2022. je objavljen Prvi poziv za dostavljanje projektnih predloga. Tokom izvještajnog perioda potpisan je Sporazum o sadržini i sufinansiranju Programa za period 2021-2027, kojim se izražava saglasnost sa sadržajem programskog dokumenta koji je pripremila Radna grupa za programiranje. Radi informisanja javnosti o uslovima Poziva Interreg Euro-MED programa 2021-2027, kao i razmatranja dosadašnjih rezultata ugovorenih projekata, u Podgorici je 29. III 2022. organizovan događaj pod nazivom U perspektivi Mediteranskog programa.

4.3. Tvining i Tajeks

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja instrumenata TAIX.

4.4. Makroregionalne strategije

Tokom izvještajnog perioda, Kancelarija za evropske integracije nastavila je sprovođenje aktivnosti u vezi sa koordinacijom i praćenjem dvije makroregionalne strategije Evropske unije u kojima Crna Gora učestvuje: Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) i Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR).

Strategija Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR)

Tokom izvještajnog perioda, Kancelarija za evropske integracije nastavila je da koordinira i prati sprovođenje Strategije EU za Jadransko-jonski region (EUSAIR). Takođe, nastavljeno je redovno sprovođenje strateškog projekta *Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point*.

Pored tekućih obaveza u okviru ove makro-regionalne strategije EU, u fokusu rada tokom prvog kvartala bilo je praćenje i koordinacija procesa inkorporiranja makro-regionalnih prioriteta i vodećih inicijativa (*flagships*) koji su predloženi Evropskoj komisiji i drugim tijelima na nacionalnom nivou za dalje inkorporiranje u najvažnija programska dokumenta za period 2021-2027. Dodatno, jedna od glavnih aktivnosti u okviru ovog vremenskog okvira bila je i promocija zaštićenih morskih područja u Crnoj Gori, kao jednog od prioriteta u okviru trećeg stuba EUSAIR– Kvalitet životne sredine. Uz podršku projekta *„Jedinica za podršku – Podrška upravljanju Strategijom Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR) – Facility Point“* pripremljen je promotivni film o zaštićenim morskim područjima u Crnoj Gori, a upriličena je i promocija EUSAIR-a i zaštićenih morskih područja za nacionalne zainteresovane strane u Podgorici 28. III 2022.

Predstavnici Kancelarije za evropske integracije učestvovali su na XVII sastanku Upravnog odbora EUSAIR-a, koji je održan u online formatu 2-3. III 2022.

Strategija Evropske unije za Dunavski region (EUSDR)

Tokom izvještajnog perioda, predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su sastanku radne grupe za formiranje Dunavskog savjeta za mlade, koji je održan 4. II 2022, kao i sastanku nacionalnih koordinatora Strategije Evropske unije za Dunavski region, koji je održan 22. II 2022.

U cilju obilježavanja nedjelje makro-regionalnih strategija i promocije istih, predstavnici Kancelarije za evropske integracije i Ministarstva ekonomskog razvoja održali su predavanja u Školi za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ u Podgorici (16. III 2022.) i Srednjoj stručnoj školi na Cetinju (18. III 2022.), sa posebnim akcentom na održivi turizam.

Strateški projekat Prioritet IV – Upravljanje Mediteranom (PANORAMED)

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je sa redovnim aktivnostima po pitanju sprovođenja PANORAMED-a. Predstavnici Kancelarije za evropske integracije prisustvovali su online sastanku Upravnog odbora projekta Panoramed, koji je održan 8. III 2022.